

Standpunten

De Belgische cementindustrie

2007

FEBELCEM
Lid van Fortea

Partner van infobeton.be

Febelcem v.z.w.
Voltastraat, 8
1050 Brussel
Tel. : 02.645.52.11
Fax : 02.640.06.70
info@febelfcem.be
www.febelfcem.be

Cover foto
A. Nullens

Realisatie
Images de marc sprl

Verantwoordelijke uitgever
Jean-Pierre Jacobs

FEDERATIE VAN DE BELGISCHE CEMENTNIJVERHEID

Leden

CBR Cementbedrijven N.V.
Terhulpsesteenweg, 185
1170 Brussel
Tel. : 02.678.32.11
Fax : 02.660.64.33
www.cbr.be

Holcim (België) N.V.
Koningin Astridlaan, 92
Office Park Nysdam
1310 Ter Hulpen
Tel. : 02.634.42.00
Fax : 02.634.43.48
www.holcim.be

**Compagnie des Ciments
Belges « CCB » N.V.**
Grand-Route, 260
7530 Gaurain-Ramecroix
Tel. : 069.25.25.11
Fax : 069.25.25.90
www.ccb.be

Raad van bestuur

Voorzitter

B. Kueng

Bestuurders

Ph. Demonchy
H. de Penfentenyo
B. Donceel

L. Epple
A. Jacquemart
B.H. Koch

J-P Meric

Secretaris

J-P. Jacobs

Inhoud

Hoofdstuk 1 : Editoriaal	3
Hoofdstuk 2 : Milieu	4
Hoofdstuk 3 : Economie	10
Hoofdstuk 4 : Promotie, onderzoek en ontwikkeling	16
Hoofdstuk 5 : Communicatie	23
Hoofdstuk 6 : Het sociale landschap in 2007	25
Hoofdstuk 7 : Statistieken	28

1. Editoriaal

Voor de cementindustrie was 2007 een consolidatiejaar, een jaar waarin de stabiele lijn van 2006 werd doorgetrokken... Want het cementverbruik op de binnenlandse markt mag dan al lichtjes gedaald zijn – min 1,4% ten opzichte van 2006 – het behaalde niveau in absolute cijfers blijft bijzonder hoog. Met een verbruik van 5.954.000 ton grijze cement doet het jaar 2007 dus meer dan zich verdedigen, het scoort zelfs 4% beter dan het gemiddelde van de voorbije vijf jaar.

Dat succes heeft beton vooral te danken aan eigenschappen als druksterkte, veiligheid en milieuvriendelijkheid. Beton gaat meer bepaald uitzonderlijk lang mee dankzij een combinatie van een hele reeks troeven: het beschikt over een opmerkelijke fysisch-chemische stabiliteit; het is inert en ongevoelig voor water; het rot niet, brandt niet, vervormt niet en het geeft geen toxische stoffen af. Daarnaast is beton ook een van de best presterende materialen voor wat vandaag de “grijze energie” wordt genoemd, d.w.z. de verborgen energie, de energie die aangewend wordt om een product te maken voordat het wordt gebruikt. In dat verband geeft de Belgische cementsector het goede voorbeeld: inzake beperking van broeikasgassen, gebruik van vervangingsbrandstoffen en valorisatie van secundaire grondstoffen is hij zelfs uitgroeid tot een van de wereldleiders.

Ik wil in dit hoofdartikel ook onderstrepen dat producten op basis van cement bijzonder weinig invloed hebben op het transport. In het licht van de hinder die gepaard gaat met de aanvoer van goederen (met het vliegtuig en vooral met vrachtwagens), is dit voordeel niet zo onbeduidend als het lijkt. Aangezien ze rechtstreeks uit onze groeven komen, zijn cement en de betonproducten die ervan gemaakt worden, bij uitstek lokale materialen. Met 240 betoncentrales en 340 prefabfabrieken in alle uithoeken van het land zijn alle werven bereikbaar binnen een straal van minder dan 20 kilometer! Bovendien liggen de meeste centrales en prefabfabrieken aan een bevaarbare waterweg...

Ten slotte kan geen enkel materiaal aanspraak maken op duurzaamheid als er geen passende oplossing bestaat voor het einde van de levenscyclus... Voor beton bestaat die oplossing. Via selectieve afbraak en opslag is de industrie in staat gerecycleerde granulaten te produceren die in aanmerking komen voor gebruik als secundaire grondstof. Vandaag telt België een honderdtal breekinstallaties, die nog steeds een belangrijke hoeveelheid gerecycleerde granulaten produceren. Deze granulaten worden vooral gebruikt in de wegenbouw.

Beton en duurzaamheid gaan ontegensprekelijk hand in hand, met alle voordelen vandien voor onze planeet... en ons comfort!

B. Kueng
Voorzitter van Febelcem

Bernard Kueng
Foto : diatheek Febelcem

2. Milieu

Via haar industrieel beleid, haar investeringen en haar vrijwillige verbintenissen bewijst de cementindustrie al jaren dat ze in staat is kwaliteitsproducten af te leveren met respect voor het leefmilieu en dat ze daarbij de weg van de duurzame ontwikkeling bewandelt. Wat dat betreft stond 2007 duidelijk in het teken van drie prioriteiten: de beschikbaarheid van de grondstoffen, de beperking van de broeikasgassen – essentieel in de strijd tegen de klimaatverandering – en de vermindering van de emissies en het afvalvolume.

Toegang tot de natuurlijke hulpbronnen – Aanpassing van de bestemmingsplannen

De toegang tot de natuurlijke hulpbronnen is cruciaal voor de cementindustrie en de krachtlijnen ervan zijn vastgelegd in de CWATUPE ^(*) met de bedoeling “op duurzame wijze in te spelen op de sociale en economische verzuchtingen van de gemeenschap en op de maatschappelijke noden inzake mobiliteit, erfgoed en milieu, onder meer via het kwalitatieve beheer van de leefomgeving en het spaarzame gebruik van de bodem en de natuurlijke rijkdommen”. Dat regelgevende kader evolueert jammer genoeg voortdurend en stelt onze industrie niet in staat de strategische keuzes te maken die zich opdringen voor de vrijwaring van haar economische activiteit op lange termijn.

Ook in 2007 heeft Febelcem grote inspanningen gedaan om de politieke wereld en de administratie bewust te maken van de problemen. Het dossier wordt, in het kader van FORTEA, opgevolgd in samenwerking met FedieX. Onze federatie heeft meer bepaald op delegatieniveau rechtstreekse contacten gehad met verscheidene ministers van de Waalse regering die van ver of dichtbij betrokken zijn bij onze activiteit om hen te wijzen op onze verzuchtingen. Voorts zijn er ook stappen gezet bij diverse Waalse afgevaardigden, via individuele contacten of op het niveau van de politieke fracties. Het Waalse parlement nodigde de sector in juli 2007 in het kader van de besprekingen rond RESA bis uit op een hoorzitting. Parallel met deze demarches voerde FORTEA een intensieve dialoog met de vertegenwoordigers van de ministers van de Waalse regering die bevoegd zijn voor ruimtelijke ordening, bodemrijkdommen, economie en het voorzitterschap van de Waalse regering.

Onze hoofdbekommernis is toegespitst op het compensatieprincipe. De sector – evenals alle leden van de CRAEC ^(**), waarvan wij deel uitmaken – gaf unaniem aan dat het bestaande systeem niet is aangepast aan het bijzondere karakter van de winningszone in vergelijking met de andere geklasseerde zones in gebied dat voor bebouwing is bestemd. Alle CRAEC-leden erkenden bovendien dat de winningszone slechts een momentopname is in de aanloop naar de uiteindelijke bestemming en dat zij na de sanering vaak bijzonder heilzaam blijkt te zijn voor de ontwikkeling van fauna en flora.

De cementsector reikte een oplossing aan die op juridisch vlak door meerdere experts werd onderschreven. Hij stelde voor om de compensatie te beperken tot dat deel van het winningsgebied dat effectief werd bebouwd en ze niet uit te breiden tot de zone in haar geheel vanwege de door de CRAEC beschreven kenmerken. Door de goedkeuring van RESA bis geeft het Waalse parlement duidelijk te kennen deze piste niet te willen volgen. Waarvan akte.

Foto : diatheek Febelcem

Toch heeft het Waalse parlement een reeks maatregelen goedgekeurd die betrekking hebben op onze sector en op meerdere vlakken interessante perspectieven openen.

- Procedureel beschikt elke natuurlijke of rechtspersoon voortaan over de mogelijkheid om een procedure tot wijziging van het bestemmingsplan in te leiden. In dat geval moet de betrokkene door de Waalse regering uiterlijk 60 dagen later in kennis worden gesteld van de principiële aanvaarding van een voorproject tot herziening van het bestemmingsplan of van de afwijzing van het dossier. Vooraf moet de persoon in kwestie beschikken over een advies van de gemeente (met strikte termijn en een gunstig advies als de beslissing uitblijft) en moet het publiek worden geïnformeerd; pas daarna kan het dossier worden ingediend bij de Waalse regering.

- Wat de compensatie betreft blijft het principe behouden voor de volledige zone. Er wordt evenwel een link gelegd tussen dat principe en het compensatieconcept van de plan- en programmarichtlijn. Bij de bepaling van de compensatie zal dus rekening worden gehouden met de weerslag van het project op het milieu. Bovendien werd het decreet uitgebreid met het proportionaliteits- en proximateitsprincipe. De compensaties mogen planologisch en/of alternatief van aard zijn en moeten betrekking hebben op milieu, mobiliteit, energie... Ten slotte mag de planologische of alternatieve compensatie in fasen worden gerealiseerd. In de toelichting bij het amendement wordt aangegeven dat de fasering "parallel met de inrichting van de zone" mag gebeuren en dat de uitwerking van het plan over verscheidene jaren mag worden gespreid.

- Inzake bevoegde overheid wordt de stedenbouwkundige vergunning voor activiteiten in de winningszone, voor afwijkende projecten en voor projecten rond siersteenwinning voortaan uitgereikt door de gedelegeerd ambtenaar. Die bepaling houdt overigens in dat de ambtenaren van de DPA en de DGATLP samen bevoegd zijn voor de eenmalige vergunningen. Alleen de milieuvergunningen worden nog uitgereikt door de gemeenten.

(*) Code wallon de l'Aménagement du territoire, de l'Urbanisme, du Patrimoine et de l'Énergie (Waaals wetboek van ruimtelijke ordening, stedenbouw, erfgoed en energie).

(**) Adviescommissie voor de exploitatie van steengroeven.

AFVAL

Heffing van het Vlaamse Gewest

In zijn decreet van 29 december 2006 legt het Vlaamse Gewest sinds 1 januari 2007 een identieke heffing van 7 € per ton afval op, zowel voor de verbranding als voor de co-incineratie, terwijl er voorheen met twee verschillende heffingen werd gewerkt om co-incineratie aan te moedigen.

Het Vlaamse Gewest ging er daarbij van uit dat co-incineratie (of co-processing) in de cementindustrie en verbranding in gespecialiseerde installaties voor het milieu vergelijkbare gevolgen hebben, wat door Febelcem wordt betwist.

In het kader van zijn verzet tegen deze heffing stelde de cementsector de Vlaamse minister van leefmilieu voor een wetenschappelijke studie te bestellen om de impact op het milieu van de twee verwerkingsfilières te onderzoeken.

Die studie werd afgerond in oktober 2007 en bevestigde de argumenten van de cementindustrie (zie hierna). Het Vlaamse Gewest beschikt nu dus over een belangrijk argument om het decreet te herzien. Overigens zou de nieuwe minister van leefmilieu, mevrouw Crevits, van plan zijn in het parlement een voorstel te lanceren om de huidige heffing vanaf volgend jaar te vervangen door een emissieheffing (een heffing op uitstoot in plaats van afval).

Foto : J. Van Hevel
Arch. : R. Dejeneffe

Foto : J. Van Hevel
Arch. : A-K Verdickt

Uit strikt juridisch oogpunt is de cementsector van mening dat de huidige heffing ingaat tegen de afvalverwerkingshiërarchie die in de Europese wetgeving (richtlijn 2006/12/CE) is vastgelegd. Daarom heeft hij een verzoek tot partiële annulatie van het decreet ingediend bij het Arbitragehof. Dat arrest wordt verwacht in de eerste jaarhelft van 2008.

Overigens werd het criterium om afval voor materiaalvalorisatie (geen heffing) te onderscheiden van afval voor energievalorisatie (heffing) naar aanleiding van de afkondiging van dit nieuwe decreet opnieuw in vraag gesteld. Na langdurig overleg met alle betrokkenen heeft de minister van leefmilieu een criterium bepaald dat zowel gebaseerd is op het energie- als op het mineraalgehalte van het afval. Dat is een realistische benadering, die rekening houdt met de dagelijkse praktijk in de sector en de bekommernissen van de administratie met betrekking tot bepaalde specifieke afvalstromen.

TNO-studie

Sinds 1975 beschikt de Europese Unie over een uiterst volledige wetgeving inzake afvalbeheer. De afvalkaderrichtlijn (richtlijn 2006/12/CE) legt de algemene principes vast waarop de Europese lidstaten hun nationale afvalbeleid moeten baseren.

Dat Europese kader berust op een hiërarchisering van de afvalverwerkingsdemarkaties:

1. Voorrang aan acties ter preventie van afval (idealerweise geen afval).
2. Valorisatie, d.w.z. een bewerking die erin bestaat het afval nuttig te gebruiken (recyclage, hergebruik, terugwinning van de energie-inhoud...).
3. Eliminatie: toepassing van bepaalde technieken zoals storten of verbranden in speciale installaties.

Die hiërarchische indeling heeft tot doel voorrang te geven aan bewerkingen die zo weinig mogelijk gevaar voor milieu en gezondheid inhouden en die bovendien de mogelijkheid bieden de natuurlijke rijkdommen te sparen. Hoewel de lidstaten individueel beslissen op welke manier ze die hiërarchie in hun nationale wetgeving integreren (subsidiariteitsbeginsel), moeten ze zich houden aan de beschreven principes.

Door de afkondiging van zijn decreet van 29 december 2006 (zie hierboven) gaf het Vlaamse Gewest aan dat de milieugevolgen van de twee verwerkingsprocessen vergelijkbaar zijn en dat er dus geen enkele reden was om het ene boven het andere te verkiezen, wat door Febelcem wordt betwist.

Ondertussen is er een analyse gemaakt van de volledige levenscyclus om zowel het Vlaamse Gewest als de cementindustrie een gemeenschappelijke en objectieve basis te bezorgen voor een vergelijking van de thermische verwerking van bepaalde afvalstromen in cementovens en in specifieke afvalverbrandingsovens.

Die studie werd toevertrouwd aan de Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuur Wetenschappelijk Onderzoek (TNO) en opgevolgd door een internationaal panel van experts uit wetenschappelijke instellingen, de cementindustrie en het Vlaamse Gewest onder het voorzitterschap van het Waalse Gewest.

Dat onderzoek geeft aan dat het uit milieuoogpunt raadzaam is industrieel afval te gebruiken als vervangingsbrandstof voor de cementproductie (co-processing) in plaats van het te verbranden in afvalverbrandingsovens.

De studie bevestigt dus dat de verwerking van afval in de cementindustrie kan worden gelijkgesteld met een echte valorisatie, die onder meer de mogelijkheid biedt aanzienlijk minder energie en grondstoffen te verbruiken en de uitstoot van broeikasgassen terug te schroeven.

De volledige studie en een samenvatting door de vzw GreenFacts zijn beschikbaar op de site www.coprocessing.info of via de site www.febelcem.be van Febelcem. U

kunt ook gewoon naar het Febelcem-documentatiecentrum (02/645.52.11) bellen en een brochure over de TNO-studie vragen (beschikbaar in het Frans, Engels en Nederlands).

Heffing van het Waalse Gewest

Het fiscale decreet rond afvalbelasting legt vanaf 1 januari 2008 een heffing ten belope van € 5/ton op voor co-incineratie, maar voorziet in een volledige of gedeeltelijke korting op die heffing voor de belastingplichtige die zich ertoe verbindt een Charter voor Duurzaam Afvalbeheer na te leven.

In dat charter verbindt het Gewest zich ertoe een bepaalde hoeveelheid afval (in ton) op de markt te brengen waarvan de aard en de kenmerken voldoen aan het cementbestek en waarvan de volumes worden bepaald op basis van referentieprijzen en de theoretisch door de belastingplichtige verschuldigde belasting.

Als tegenprestatie verbinden de ondertekenaars van het Charter zich in te schrijven op de opdracht(en) en de vastgestelde afvalhoeveelheden te verwerken.

Het bedrag van de korting is gebaseerd op referentieprijzen die in het charter zijn vastgelegd (en niet op de prijs van de toewijzing), toegepast op de effectief verwerkte hoeveelheden.

In december 2007 keurde de Waalse regering de algemene principes van het "Charter voor Duurzaam Afvalbeheer" goed. Op 10 april 2008 werden de eerste individuele charters door de Waalse regering aanvaard; die charters werden in aanwezigheid van Minister B. Lutgen ondertekend op 21 april.

Afvalkaderrichtlijn

De herziening van de afvalkaderrichtlijn is een proces dat in december 2005 is begonnen. In het jaar 2007 maakten achtereenvolgens het Parlement en de Europese Raad in eerste lezing van de medebeslissingsprocedure hun standpunt bekend.

Tijdens de tweede lezing (die zopas gestart is) zullen het Parlement en de Raad proberen hun standpunten dichterbij elkaar te brengen, onder meer wat de bepaling van de recyclage- en preventiestreefcijfers betreft.

De belangrijkste bekommernissen van de cementsector in dit dossier zijn:

- De voorbehandeling van afval, die in vele gevallen essentieel is voor de valorisatie, mag niet worden bemoeilijkt door een nieuwe definitie van valorisatie of voorbehandeling.
- De nieuwe bepalingen inzake de herkwalificatie van (gerecycleerd) afval in producten en de definitie van het begrip bijproduct mogen de deur niet openzetten voor declassering van echt afval om de wettelijke afvalvoorschriften te omzeilen. In dat verband wenst de sector dat het statuut van bijproduct wordt gedefinieerd – als dat echt noodzakelijk is – in een afzonderlijke richtlijn en niet in een afvalstoffenrichtlijn.
- De vermenging van gevaarlijk en ongevaarlijk afval mag niet worden verboden, maar moet worden geregeld door strikte richtlijnen en mag niet leiden tot een herkwalificatie van gevaarlijk in ongevaarlijk afval.

Foto : J. Van Hevel
Arch. : B. Albert

Foto : L. Brandajs
Arch. D. Carnoy

Het standpunt van het Europees parlement in tweede lezing moet in principe eind juni 2008 bekend zijn. De Raad beschikt dan over een periode van 3 maanden (verlengbaar met één maand) om de door het Parlement ingediende amendementen goed te keuren. Mochten er op dat ogenblik meningsverschillen blijven bestaan, dan wordt er een verzoeningsprocedure gestart.

KLIMAATVERANDERINGEN

Sectorakkoord betreffende de beperking van de CO₂-emissies en de verbetering van de energie-efficiëntie

In het kader van het sectorakkoord over de beperking van de CO₂-uitstoot en de verbetering van de energie-efficiëntie is de cementsector erin geslaagd beter te presteren dan de vorige jaren.

In 2005 moesten de indexen worden bijgesteld om rekening te houden met onverwachte gebeurtenissen die de prestaties van de sector nadelig hadden beïnvloed.

In 2006 verbeterde de sector zijn index van de broeikasgassenbeperking, de IBKG-index, met 11,5% ten opzichte van 1999 en handhaafde hem op een niveau dat nog steeds boven het vooropgestelde niveau voor 2010-2012 (9,5%) lag.

Inzake energie-efficiëntie verbeterde de sector zijn IEE-index met 5,5% ten opzichte van 1999, d.i. een half procent beter dan in 2005.

De stijging van het aandeel van de vervangingsbrandstoffen en het herstel van de normale situatie in een van de installaties van de sector waar zich in 2005 een ongeval had voorgedaan, hebben onmiskenbaar bijgedragen tot de verbetering van de indexen.

Ook de verbetering van de klinkerreactiviteit en de groeiende vraag naar fijnere cementen hebben het verbruik van de sector beïnvloed.

Het efficiëntere beheer van kleine verbruiksposten heeft de sector trouwens in staat gesteld aanzienlijke besparingen te realiseren.

"Emissiehandel" / Beperking van de broeikasgassen

Begin 2008 bepaalde het overlegcomité van de federale regering en de gewesten na meer dan een jaar debatteren hoe België zou inspelen op de eis van de Europese Commissie om de toewijzing van quota's aan de industrie voor de periode 2008-2012 met 4.800.000 ton CO₂ te verminderen.

In vergelijking met de eerste versie van het toewijzingsplan, ingediend in de zomer van 2006, wordt de cementsector geconfronteerd met een daling van 8% van de toegewezen quota's. In vergelijking met de quota's die oorspronkelijk door de ondernemingen werden gevraagd om hun activiteiten te vrijwaren (en waarin nochtans al rekening is gehouden met de vrijwillige verbintenis tot terugschroeven van de broeikasgassenuitstoot in het kader van het sectorakkoord), bedraagt de vermindering 12 procent.

In januari 2008 heeft de Europese Commissie haar nieuwe voorstellen bekendgemaakt om de uitstoot van broeikasgassen te beperken. Naast een plan om energie te produceren uit hernieuwbare energiebronnen, legde de Commissie ook een tekst ter herziening van de richtlijn Emission Trading neer.

Daarin geeft de Commissie de voorkeur aan een toewijzing van de CO₂-quota's bij opbod. Ook nieuw is de bepaling van een plafond voor de Gemeenschap in haar geheel in plaats van voor elk land afzonderlijk, en de gratis toewijzing van quota's voor energie-intensieve sectoren die te kampen hebben met sterke concurrentie van industriële bedrijven van buiten de Gemeenschap die niet gebonden zijn door dezelfde strenge milieuvorschriften (carbon leakage). De cementsector zal er in dat verband op toezien dat zijn specifieke kenmerken worden erkend.

De sector volgt nauwlettend de evolutie van de ontwerprichtlijn over de inspanningen die door de lidstaten moeten worden geleverd en die betrekking heeft op de beperking van de emissies in sectoren die niet onder de emissiehandel vallen. Als belangrijkste speler in de bouw is er voor de cementsector inderdaad een doorslaggevende rol weggelegd gezien de kwalitatieve en ecologische eigenschappen van de aangeboden producten.

Lezers die meer willen weten over de beperking van de broeikasgasemissies, kunnen de brochure "De bijdrage van de cementindustrie tot de beperking van de CO₂-uitstoot" aanvragen op het nummer 02/645.52.11. Die brochure, gemaakt in het tweede deel van 2007, is de vrucht van een nauwe samenwerking tussen het departement "Industriële ecologie" en de communicatiecel van Fortea. Ze is tevens beschikbaar op de site www.febelcem.be.

IPPC (Integrated Pollution Prevention and Control)

Het Waalse Gewest heeft zich er eind 2007 toe verbonden de milieuvergunningen van de installaties van de cementsector in overeenstemming te brengen met de IPPC-richtlijn. Het sectorale relevantieonderzoek van 2006 heeft toegelaten de voorwaarden voor die opgelegde conformering te bepalen.

De Europese Commissie werkt momenteel aan de herziening van de "BREF Cement en Kalk" ^(*) en heeft onlangs ook een ontwerprichtlijn betreffende industriële emissies gepubliceerd. Dat document bundelt verscheidene richtlijnen zoals de IPPC-richtlijn, de afvalverbrandingsrichtlijn (WID) en de richtlijn voor grote verbrandingsinstallaties (LCP) in één enkele tekst. De nieuwe ontwerprichtlijn schrijft onder meer voor dat de exploitant van een installatie jaarlijks een verslag moet samenstellen over de naleving van de toelatingsvoorwaarden en een systeem voor de inspectie van de installaties (die overigens gedekt moeten zijn door een inspectieplan) moet invoeren.

De cementsector is voorstander van een systeem dat toelaat rekening te houden met de technische, economische en lokale kenmerken van de installaties voor de bepaling van de emissielimietwaarden. De Commissie heeft er, zij het schoorvoetend, in toegestemd het uitzonderingssysteem waarvan sprake in de IPPC-richtlijn, in het nieuwe voorstel te behouden.

De cementsector heeft zich eveneens verzet tegen de invoering van een systeem voor de uitwisseling van NOx- en SOx-emissiequota's en oordeelde dat de IPPC-richtlijn volstaat om de doelstellingen en de niet-optimale voorwaarden voor de werking van een ruilmarkt te vervullen (gebrek aan beschikbare quota's om te ruilen).

^(*) BREF staat voor "Best REferences" in het kader van de Beste Beschikbare Technologie. De BREF is dus een technisch document waarin onder meer – en volgens variabele industriële procedés – een aantal richtwaarden worden bepaald om de uitstoot van contaminanten terug te schroeven.

Foto : diatheek Febelcem

3. Economie

De Belgische economie liet in 2007 een groei van 2,7% optekenen. Het ritme van die groei was niet altijd gelijk, maar de eerste jaarhelft was duidelijk de beste: toen klom de economische groei 2,9% hoger dan in 2006...

Ondanks de vertraging van de Amerikaanse economie en de aanzienlijke stijging van de olieprijs heeft onze economische bedrijvigheid vrij goed stand gehouden in 2007. De balans is dus globaal gesproken positief, ook al bleef de Belgische economie licht achter op de economische activiteit in de "eurozone". Het is overigens de eerste keer sinds 2001 dat de groei van het Belgische BBP lager uitvalt dan die van de eurozone. Opmerkelijk is dat het Belgische BBP vooral werd ondersteund door de binnenlandse vraag (gezinsuitgaven en investeringen in de huisvesting).

DE BOUW

De woningbouw

In 2007 werden er naar schatting ongeveer 52.000 werven gestart. Dat zijn er zowat 4.000 minder dan het jaar daarvoor. De balans stemt niettemin tot tevredenheid, aangezien ze het hoge peil van 2005 evenaart. Bovendien liggen de actuele cijfers hoger (ongeveer 5.000 woningen) dan het gemiddelde aantal woningen per jaar dat in de loop van de vorige jaren is opgestart.

Het onderscheid tussen appartementsgebouwen en eengezinswoningen geeft een verschillende evolutie aan: de appartementen gaan met een daling van 10% ten opzichte van 2006 sterker achteruit dan de eengezinswoningen, die een daling van slechts 1% te zien geven.

De markt evolueert daarentegen gunstig voor de renovatie, die in 2007 een groei van 5,3% van de uitgaven heeft gekend. Inzake investeringen vertegenwoordigt de renovatie vandaag 51% van de totale uitgaven in de sector van de huisvesting.

Niet-residentiële bouw

Na de zwakke periode 2001-2004 knoopt de sector opnieuw aan met zijn normale niveau, d.w.z. een jaarlijks volume van circa 40 miljoen m³. In 2007 werden immers (net als in 2006) voor ongeveer 37 miljoen m³ werven gestart, waarvan 92% bestemd was voor de industrie, de landbouw en de handel, en in mindere mate voor de privésector.

De renovatie-uitgaven zijn daarentegen niet van hun gebruikelijke tendens afgeweken. Zij waren eind december 2007 net als de vorige jaren gestegen, meer bepaald met 2%.

Foto : J. Van Hevel
Arch. : A-K Verdickt

Openbare werken

De sector evolueert vooral cyclisch: de uitgaven voor openbare werken stijgen opvallend in de aanloop naar gemeenteraadsverkiezingen en vertonen een sterk dalende tendens in het jaar dat erop volgt. Het jaar 2007 ontsnapt niet aan die regel en dus zijn de uitgaven voor openbare werken met 8% gedaald ten opzichte van 2006.

De infrastructuurwerken trekken bijna 60% van de investeringen in openbare werken naar zich toe. Zij zijn ook het sterkst onderhevig aan de bovengenoemde verkiezingscyclus en moeten vrede nemen met een daling van 14% in vergelijking met de uitgaven van 2006.

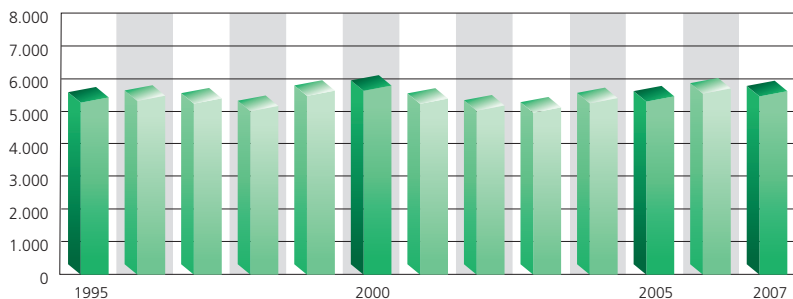
HET VERBRUIK VAN GRIJZE CEMENT IN BELGIË

(leveringen van de leden op de binnenlandse markt + netto-invoer)

In 2007 werd in België 5.954.000 ton grijze cement verbruikt. Dat is een daling met 1,4% ten opzichte van het volume dat vorig jaar werd afgenomen, met name 6.039.000 ton. Desondanks schenkt het niveau van 2007 in alle opzichten voldoening, want het ligt 4,4% boven het gemiddelde van de voorbije vijf jaar.

Verbruik van grijze cement in België.

(in duizend ton)

Bron : Febelcem

In België werd in de loop van 2007 bijna 577 kg cement verbruikt per inwoner. Dat is 8 kg minder dan in 2006, wat overeenstemt met een daling van 1,4%.

Het gemiddelde verbruik per inwoner van de EU bedraagt 536 kg, d.i. zowat 7,5% minder dan het verbruik in België.

Bij onze burens is het verbruikte gewicht per capita gestegen met 2,9% in Frankrijk en 3,3% in Nederland, goed voor respectievelijk 401 en 353 kg in 2007.

In Duitsland werd net als bij ons een achteruitgang ten opzichte van 2006 vastgesteld. Het cementverbruik per inwoner liep er in 2007 terug van 351 naar 338 kg, d.i. een daling van 4%.

DE INVOER VAN GRIJZE CEMENT IN BELGIË

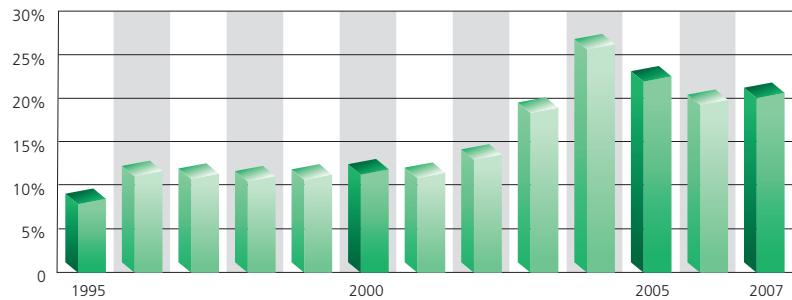
In 2007 voerde ons land 1.304.000 ton cement in. Dat is een stijging met 30.000 ton of 2,4% ten opzichte van 2006.

Foto : A. Nullens

De invoer vertegenwoordigt 22% van de totale hoeveelheid grijze cement die in België wordt verbruikt (toename van het marktaandeel met 1% in één jaar tijd) en slurpt dus voor het vijfde opeenvolgende jaar meer dan 20% van het cementverbruik op, terwijl hij vroeger maar net de 10% overschreed.

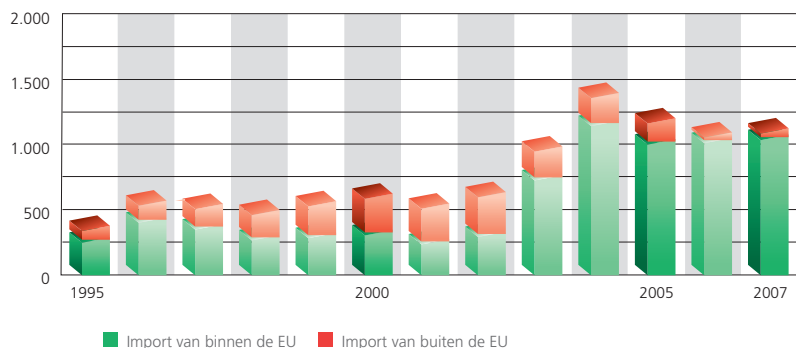
De invoer van grijs cement in België

Bron : BNB / Febelcem

De herkomst van de ingevoerde volumes is niet veranderd in vergelijking met 2006. De relatieve aandelen voor 2007 bedragen respectievelijk 89% voor de intra-communautaire en 11% voor de extra-communautaire stromen.

Relatief aandeel van de invoer in het verbruik van grijs cement in België. (in duizend ton)

Bron : Febelcem

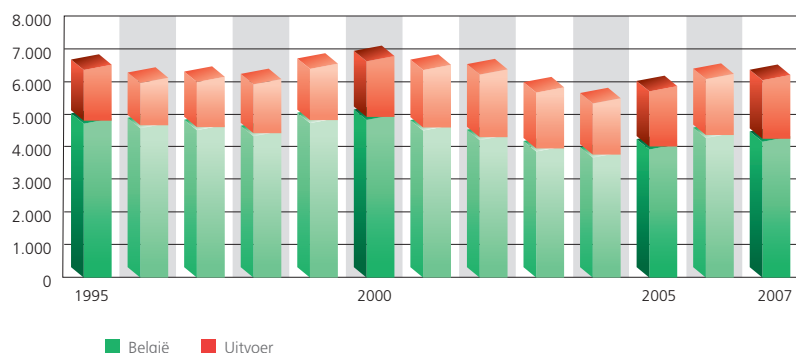
Duitsland heeft zijn positie op de Belgische markt nog versterkt door rechtstreeks meer dan 1.040.000 ton cement en klinker af te zetten. De invoer uit Duitsland is met 20% gestegen ten opzichte van 2006 en vertegenwoordigt vandaag 57% van de totale invoer.

DE LEVERINGEN VAN DE LEDEN

In de loop van het jaar 2007 hebben de bij Febelcem aangesloten ondernemingen bijna 6.930.000 ton cement en klinker geleverd. Dat is nauwelijks een half procent minder dan de totale tonnenmaat van vorig jaar. De cementindustrie zit dus nog steeds in een periode van hoogconjunctuur. Want het volume van 2007 mag dan al 500.000 ton onder het recordniveau van 2000 blijven, het ligt nog steeds bijna 4% hoger dan het gemiddelde van de voorbije vijf jaar.

Samenstelling van de globale levering van grijze cement

(in duizend ton)

Bron : Febelcem

De verhouding tussen de leveringen die bestemd zijn voor België en voor het buitenland evolueert weinig of niet: ze volgt de trend van de voorbije vijf jaar.

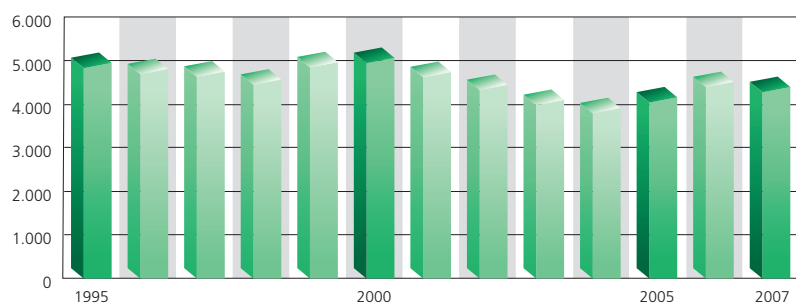
DE LEVERINGEN VAN DE LEDEN OP DE BELGISCHE MARKT

De leden van Febelcem hadden eind december 2007 circa 4.650.000 ton grijze cement afgezet op de binnenlandse markt. Daarmee blijven ze 2,4% achterop ten opzichte van 2006.

De eerste dalingen werden opgetekend in juni 2007, na 25 maanden positieve groei.

Evolutie van de leveringen van de leden in België

(in duizend ton)

Bron : Febelcem

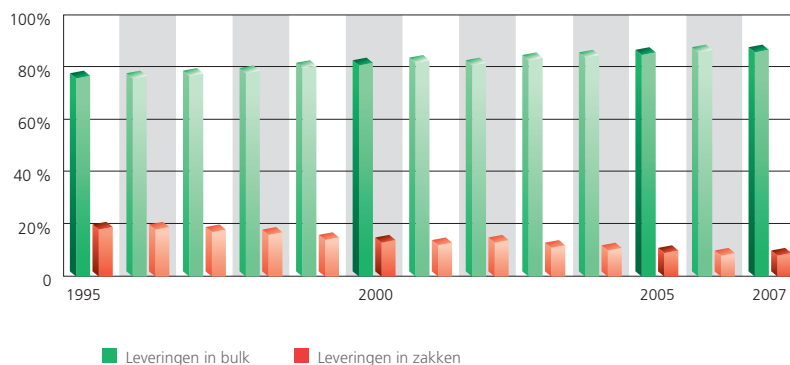
Hoewel het globale leveringsvolume van 2007 4% boven het gemiddelde van de voorbije vijf jaar ligt, vertoont het toch een daling van bijna 13% in vergelijking met het recordjaar 2000.

Foto : L. Brandajs

Evolutie van de leveringen van de leden per verpakkingswijze

Net als in 2006 vertegenwoordigden de binnenlandse leveringen van bulkmateriaal 89% van de totale binnenlandse afzet van de leden. De leveringen in zakken waren goed voor 11%. Merk op dat de bulkleveringen al jaren gestaag stijgen.

Bron : Febelcem

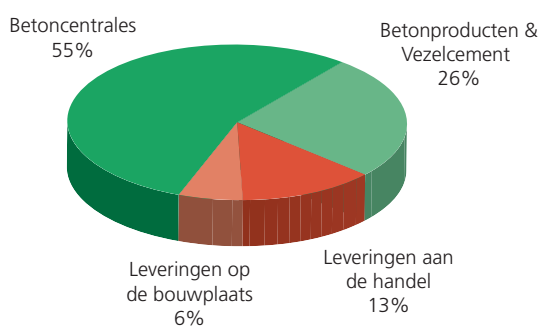
Evolutie van de leveringen per klantencategorie

Wat de leveringen per klantencategorie betreft geven de opgetekende resultaten een nieuwe uitbreiding van het relatieve aandeel van het stortklaar beton te zien, dat niet minder dan 55,3% van de leveringen van de leden voor zijn rekening neemt, het hoogste relatieve aandeel in de geschiedenis van deze sector. De goede gezondheid van het stortklaar beton blijkt bovendien ook uit het feit dat de leveringen aan de betoncentrales met 2,2% zijn gestegen (terwijl de leveringen van de leden in België globaal gedaald zijn met 2,4%).

Die stijging ging ten koste van de directe leveringen op de werf. De afkalving van hun penetratie op de binnenlandse markt komt in grote lijnen overeen met de stijging van het aandeel van het stortklaar beton.

De producenten van betonproducten en vezelcement tekenen net als in 2006 voor 26% van het totale volume van de Febelcem-leveringen. Dat is een daling met 2% van de geleverde tonnenmaat.

De leveringen aan de handel ten slotte zijn ten opzichte van 2006 met 3% gekrompen, waarmee ze terugvallen op het volume van 2005. Hun aandeel in de leveringen per klantencategorie is niet veranderd in vergelijking met 2006.

Bron : Febelcem

VOORUITZICHTEN VAN DE BOUWSECTOR

De woningbouw

Het aantal gestarte woningen zal in 2008 normaliter opnieuw teruglopen, maar minder uitgesproken dan in 2007. Net als vorig jaar zullen vooral de appartementen te lijden hebben onder die vermoedelijke daling, terwijl de sector van de eengezinswoningen zich zou moeten stabiliseren.

Wat het aantal gestarte woningen betreft gaan we voor 2008 uit van ongeveer 29.000 nieuwe appartementen en 24.000 eengezinswoningen.

De factoren die zouden kunnen wegen op de beslissing van eventuele kandidaat-bouwers, zijn de oprukkende inflatie, de verslechtering van het economische klimaat in de Verenigde Staten en de invloed ervan op de wereldeconomie. Naast die factoren zou ook de maatregel van de federale regering om de registratierechten te vervangen door een btw-voet van 21% op bouwgrond en nieuwbouw, een ontradend effect kunnen hebben vanaf september 2008.

Net als vorig jaar zal de sector van de renovatie volop blijven genieten van de diverse fiscale voordelen die worden toegekend om het energieverbruik van de woningen te beperken.

De niet-residentiële bouw

In 2008 zal de stijging van de uitgaven in de niet-residentiële bouw ongeveer 5% bedragen. Die groeivoet stemt overeen met de normale tendensen en sluit aan bij de evolutie van de jaren 1990. Net als in 2007 zal de industriebouw – met inbegrip van loodsen – met een jaarlijkse groei van meer dan 10% een van de belangrijkste spelers van de sector zijn. De stijging van de bedrijvigheid in de kantoorbouw wordt geraamd op 3%, terwijl de sector van de commerciële gebouwen opnieuw een stijging in de grootteorde van 4% zal boeken. De sector van de agrarische bedrijfsgebouwen daarentegen zal ten opzichte van 2007 bijna 9% moeten inleveren en terugvallen op zijn niveau van 2006.

Openbare werken

Na de sterke daling in een post-electoraal jaar zullen de uitgaven voor openbare werken in 2008 een lichte negatieve groei blijven kennen alvorens in 2009 opnieuw aan te knopen met de stijgende curve.

DE INVESTERINGEN IN DE CEMENTINDUSTRIE

De investeringen in de cementindustrie hebben in 2007 een bedrag bereikt van 43,8 miljoen euro. In vergelijking met het jaar 2006, komt dit neer op een daling met 5 %.

Deze investeringen betreffen verschillende afdelingen, waaronder de volgende: verplaatsingssysteem van alternatieve brandstoffen, gasbehandelingsinstallatie (uitwaseming), zakkenfilters, collectorsysteem van afvalwater, vervanging van graafmachines voor groeven, vervanging van compressors en drogers, geluiddemping van gereedschap, verbetering van stortbakken...

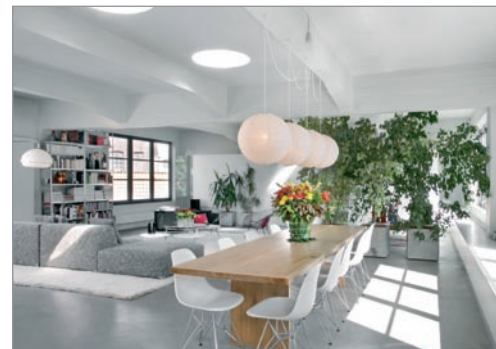

Foto : L. Brandajs
Arch. : A. Moreno

4. Promotie, onderzoek en ontwikkeling

Het jaar 2007 betekende voor het Departement Promotie, Onderzoek & Ontwikkeling (PRD) van Febelcem de afronding van de objectieven vastgelegd in het Business Plan 2003-2007.

Van de talrijke uitdagingen die toen gesteld werden, zijn de voornaamste :

- *Het tot stand brengen van een samenwerkingsverband tussen de verschillende federaties uit de betonsector. Een van de hoofdbekommernissen van dit platform, dat 'infobeton.be' gedoopt werd, was het opentrekken van de communicatie van de sector naar het grote publiek en de kandidaat-bouwer toe. Het succes van de stand van infobeton.be op Batibouw de laatste 4 jaar, het openstellen van de website 'www.infobeton.be' en de redactie van vernieuwende publicaties die ieder moeten bewust maken van de talrijke kwaliteiten van beton, zijn slechts enkele voorbeelden van de verwezenlijkingen van het platform.*
- *De afsluiting van het Dossier Cement. Deze publicatiereeks overspant een 13-tal jaar en telt 40 bulletins. Zij werden verspreid onder de professionelen uit de bouwsector (architecten, ingenieurs, studiebureaus, administraties, aannemers) en verstrekken technisch pertinente informatie over alle aandachtspunten i.v.m. de talrijke toepassingen van beton in de bouw.*
- *De uitdieping van de groeiende samenwerking van het Departement met de Belgische Betongroepering. Deze uit zich o.a. in de organisatie van de Betondag die jaarlijks meer dan 750 professionelen uit de bouwwereld aantrekt, de publicatie van een volledig werk gewijd aan 'betontechnologie' en de organisatie van cursussen, conferenties, studiedagen en werfbezoeken.*

Al deze activiteiten worden, net als de andere die traditioneel door het Departement vervuld worden, in het Business Plan onderverdeeld in drie aparte delen :

- *de promotie, die verwijst naar de verschillende aspecten rond de verspreiding, in ruime zin, van de kennis van het product en de bijbehorende toepassingen;*
- *het onderzoek, dat ons in staat stelt een betere kennis van het product en zijn toepassingen te verwerven en uit te bouwen;*
- *de ontwikkeling, die zich toespitst op toepassingsgebieden en specifieke acties om ons marktaandeel en het cementverbruik in bepaalde sectoren te handhaven of op te voeren.*

Er bestaat een nauwe band tussen de verschillende aspecten van deze activiteiten; het onderzoek vormt de basis van de promotie en van de ontwikkeling van nieuwe producten.

Om deze objectieven te behalen heeft het Departement altijd gesteund op verschillende pijlers:

- *kennis, expertise en technische bijstand;*
- *een netwerk van geprivilegieerde contacten in alle sectoren van de bouwnijverheid;*
- *informatie en communicatie.*

Deze pijlers steunen op werkprincipes die toelaten om duurzame beslissingen te nemen op lange termijn voor wat betreft:

- *kwaliteit,*
- *geloofwaardigheid,*
- *objectiviteit.*

Dit is de context waarin heel de industriële cementwereld zich in 2007 bezonnen heeft over een nieuw Business Plan 2008-2012 dat de nadruk zal leggen op de belangrijke rol die beton kan spelen in het duurzaam bouwen en de duurzame ontwikkeling in brede betekenis. De komende jaren zullen wij zeker op dit strategische thema terugkomen.

Hierna worden alleen de meest in het oog springende acties van 2007 hernomen.

Publicaties van Febelcem

• «Brandveiligheid en betonconstructies» (FR/NL/EN)

Dit document van 90 pagina's, rijklijk geïllustreerd met tabellen en afbeeldingen, biedt een diepgaande synthese en onderzoek van een transversaal thema dat te maken heeft met alle bouwmaterialen en zodoende ook met het prestatievermogen van gebouwen en de veiligheid van goederen en personen in de brede betekenis. Net als al onze andere publicaties is ook deze vrij verkrijgbaar

• Het Dossier Cement werd vervolledigd met 3 nieuwe bulletins:

38: *Beton en waterbeheer*

39: *De renovatie van de Ring van Antwerpen*

40: *Hoogwaardig beton*

Deze publicaties illustreren dat beton een antwoord biedt op actuele vragen en vooral op de uitdaging van duurzaam bouwen: van waterzuivering op niveau van de individuele woning, tot mobiliteit op internationale schaal.

De ontwikkeling van nieuwe high tech betonsoorten maakt bovendien nieuwe toepassingen mogelijk.

Met dit 40^e bulletin kwam een einde aan de publicatiereeks. Het eerste bulletin van het 'Dossier Cement' verscheen eind 1994. Ruim 15 000 geïnteresseerden ontvingen ondertussen de map, en verschillende nummers dienden al herdrukt te worden. Een nieuwe publicatiereeks die het Dossier Cement zal opvolgen, staat ondertussen op stapel.

Het adressenbestand wordt regelmatig geactualiseerd en omvat vandaag ruim 7200 geïnteresseerden, waarvan meer dan de helft architecten.

Naar aanleiding van het verschijnen van het laatste bulletin, werd een enquête gehouden onder de lezers. Ongeveer 10 % stuurde de ingevulde vragenlijst terug.

De reacties over inhoud en vorm van de afgelopen reeks bulletins waren vrijwel unaniem positief.

Aan de lezers werd eveneens gevraagd aan welke onderwerpen zij in de nieuwe publicatiereeks aandacht wilden besteed zien.

De helft van de suggesties (51 %) hebben betrekking op 'betontechnologische' thema's, d.w.z. materialen, bestanddelen, uitvoering...

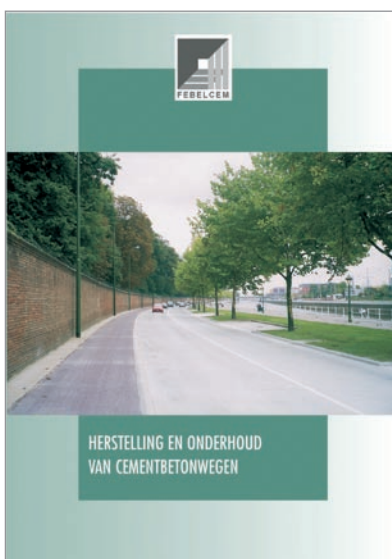
Op een gedeelte tweede plaats komen twee tegengestelde onderwerpen: enerzijds vragen de lezers aandacht voor de 'succesverhalen', d.w.z. beschrijvingen van opmerkelijke gebouwen en infrastructuurwerken in beton (17 %), en anderzijds is

Foto : Ken Moons

Arch. : J. Eysers & Partners
Samyn & Partners

er behoefte aan informatie over het materiaalgedrag in de tijd, d.w.z. fenomenen van veroudering, vervuiling, en hoe deze voorkomen en herstellen (18 %).

Verder wordt ook nog steeds duiding verwacht bij nieuwe normen en voorschriften voor lastenboeken (6 %). Ten slotte ontbreken ook onderwerpen als milieu-impact (6 %) en energieprestaties (3 %) niet in het lijstje.

Publicaties in partnership - onderzoek

- We hebben meegewerkt aan de redactie van publicaties binnen verschillende werkgroepen. Hier vermelden we in het bijzonder de publicatie in september 2007 van TV 231 van het WTCB over 'Herstelling en bescherming van beton (gebouwen en burgerlijke bouwkunde) » en de nationale bijlagen bij de Eurocodes over betonberekening (EN 1992-1-1 en EN 1992-1-2 brand).

- In samenwerking met Probeton, COPRO, Seco, BCCA, OCCN en WTCB werken we mee aan de uitwerking van normen en technische goedkeuringen.

- We volgen onderzoeksgroepen (WTCB, IWT, CEP, MOW, MET,...) die zich bezighouden met duurzaamheid, SCC (zelfverdichtend beton), het gebruik van textiel in beton, corrosie-inhibitoren, Filltech, hogesterktebeton, "familieconcepten"...

Conferenties

- In samenwerking met ICASD (Informatiecentrum voor Architectuur, Stedenbouw en Design) en het tijdschrift A+, organiseerde Febelcem dit jaar een conferentie in BOZAR in Brussel waarop meer dan 700 deelnemers afkwamen. De spreker was Juan Herreros van het bekende Spaanse architectenbureau Abalos & Herreros. Ter gelegenheid van de lezing werd in nr. 208 van het architectuurtijdschrift A+ uitgebreid aandacht besteed aan het ideeëngoed en de projecten van Juan Herreros. Deze is ook curator van de 3de cyclus van de International Concrete Design Competition. Zie verder.

- Febelcem gaat verder met de traditie van contactdagen die alle belangrijke actoren uit de wegenbouw en/of burgerlijke bouwkunde samenbrengen. In 2007 gingen deze evenementen door in Meux (Renforcement des chaussées au moyen des revêtements en béton de ciment) waar 250 personen aanwezig waren en in Leuven en Oostende waar in totaal 280 geïnteresseerden opdaagden.

- Gelijktijdig werd in het Nederlands en het Frans een brochure gepubliceerd getiteld « **Herstelling en onderhoud van cementbeton wegen** ». Deze werd verdeeld in 350 exemplaren per taal.

- Naast deze traditionele contactdagen werd in 2007 ook voor de eerste maal een Workshop Specialisatie Betonverhardingen georganiseerd. De bedoeling hiervan was om met een beperkte groep mensen, afkomstig van de overheid, studieburelen en aannemers, dieper in te gaan op een aantal technische aspecten betreffende betonverhardingen, vooral de voegen, wapeningen en thermische bewegingen in zowel platenbeton als doorgaand gewapend beton. De formule van werken in kleine groepen werd zeer geapprecieerd door de verschillende deelnemers (28). Dank zij dit succes zal de formule in de komende jaren herhaald worden in de drie landsgewesten.

- Tenslotte gaven de ingenieurs van het Departement talrijke vormingen, conferenties of cursussen in het domein van gebouwen, wegen, burgerlijke bouwkunde en landbouw zowel in België als in het buitenland.

Opmerkelijke wegenprojecten

In het domein van de wegenbouw doen bouwheren, studiebureaus en aannemers regelmatig beroep op Febelcem als kenniscentrum dat technische assistentie verleent zowel in de fase van het projectontwerp als tijdens de uitvoering van de werken en zelfs nadien nog, als er schade of beschadigingen worden vastgesteld.

In 2007 heeft het Departement, met de hulp van zijn onderzoekscentrum (CRIC/OCCN), niet minder dan 97 technische assistenties geleverd. 52 hiervan gebeurden in het ontwerpstadium van de projecten (studies, bestekken, ...), 50 verplaatsingen werden uitgevoerd naar de werf, tijdens de uitvoering van de werken, en slechts 12 interventies betroffen schade tijdens de levensduur van de realisaties. De meeste technische assistenties, 57 in 2007, worden nog steeds uitgevoerd in de wegensector. Er wordt echter een stijging geconstateerd van de aanvragen in het domein van de gepolijste betonvloeren (industrievloeren) (18 interventies), van de gebouwen (13 interventies), de landbouw (5 interventies) en tenslotte de waterzuivering (4 interventies).

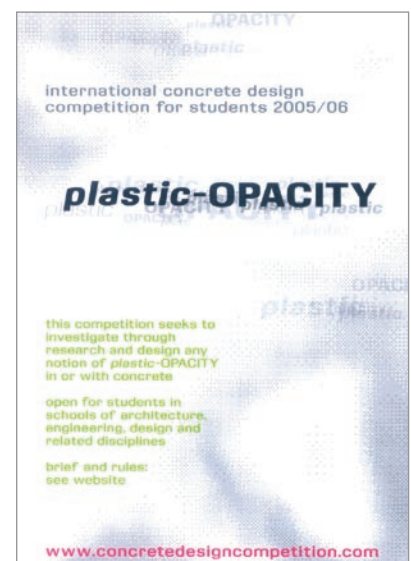
Enkele van die projecten waren bijzonder interessant, met name :

- Stadsvernieuwingen in gekleurd uitgewassen beton (Atomium te Brussel, Elsene, Hotton, Jambes, Vottem, stadsplein Genk ...)
- Rijbanen voor bussen in betonplaten met deuvels (Liège, Jemeppe-sur-Meuse, Genk, Hasselt,...)
- De herstelling van de rijbaan voor langzaam verkeer en van de pechstrook langs de autosnelweg E403/A17 over 6 km tussen Brugge en Kortrijk in Ruddervoorde.
- De renovatie over 3 km van de E34/N49 in Melsele door een doorlopend gewapend beton, geplaatst in 2 lagen met gebruik van granulaten van gebroken beton in de onderste laag.

Belangrijke gebeurtenissen

- International Concrete Design Competition

In 2003 hebben de cementfederaties van 8 Europese landen een internationale ontwerpwedstrijd voor architectuurstudenten opgestart. In 2007 verscheen de publicatie van de 2de cyclus met als titel '*plastic-OPACITY*'. De 3de cyclus die internationaal gecoördineerd wordt door Febelcem, startte datzelfde jaar. De cementfederaties van de volgende landen nemen deel: België, Nederland, Duitsland, Italië, Turkije, Ierland, Spanje, Zweden en Noorwegen. Juan Herreros van het Spaanse architectenbureau Abalos-Herreros is curator. Als thema koos hij 'impliciet performance' met als ondertitel 'exploring the hybrid condition'. De studenten hebben tijd tot 15 mei 2008 om hun projecten in te dienen. Voorafgaand aan de lezing die Juan Herreros gaf in het kader van de samenwerking met ICASD/CIAUD en A+ (zie hoger), gaf hij een briefing over het thema. 200 studenten waren aanwezig. De winnende studenten zullen in 2008 een geldprijs ontvangen en de gelegenheid krijgen om de master class te volgen die in augustus 2008 zal georganiseerd worden onder leiding van Juan Herreros. In 2009 zal de publicatie over de 3de cyclus verschijnen.

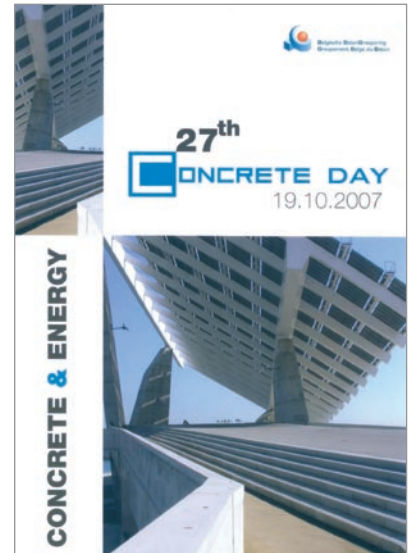
- De contacten met het architectuuronderwijs in het kader van de internationale architectuurwedstrijd werden reeds vermeld
- Er werden cursussen over het brand-gedeelte van de Eurocodes georganiseerd voor federale functionarissen.
- Noteren we ook nog de lezingen over betontechnologie in relatie tot architectuur, en de jaarlijkse Education-beurs met ruim 600 bezoekers-studenten.
- We hebben, in nauwe samenwerking met de communicatiedienst en Interel, een persconferentie georganiseerd over het eerste passiefhuis van beton in Wallonië en hebben meegewerkt aan het dossier beton van de RTBF- uitzending « Une brique dans le ventre ». Hierin werd niet alleen aandacht besteed aan het passiefhuis maar ook aan vloeren in decoratief gepolijst beton.
- We hebben deelgenomen aan verschillende beurzen en nationale en internationale congressen waaronder:
 - Het Salon des Mandataires publics wallons (Marche-en-Famenne, 15-17 februari 2007)
 - De Dag van de Openbare Ruimte (Edegem, 21 maart 2007)
 - Vakbeurs voor Technische Diensten TEDEWEST (Roeselare, 13 december 2007)
 - International Seminar on the use of cement in pavement rehabilitation, Guatemala City, 23-24 april 2007
 - AFCM Concrete Road Symposium, Kuala Lumpur, 23-24 april 2007
 - Het congres van de sector stortklaar beton ERMCO, Sevilla, juni 2007
 - International Conference on Concrete Roads, Midrand, 16-17 augustus 2007
 - 23^e Wereldwegencongres in Parijs, van 17 tot 21 september 2007, georganiseerd door de Wereldwegenvereniging. Bij die gelegenheid werd aan de Belgische delegatie een diner aangeboden waaraan 150 personen hebben deelgenomen.
 - International Workshop on Best Practices for Concrete Pavements, Recife, 21-23 oktober 2007, waar de prijs voor de beste inzending werd toegekend aan Chr. Caestecker van de Vlaamse Wegen en aan Luc Rens van Febelcem voor hun bijdrage over de renovatie van de snelweg A10 en de Lorrainedreef.
 - De Dag van de Betonweg in Wenen, 21 november 2007.

De Belgische Betongroepering (BBG)

De Belgische Betongroepering werd opgericht in 1980. Ze heeft tot doel iedereen te verenigen die geïnteresseerd is in de toepassingen van beton in de bouw om de kennis van dit materiaal in al zijn aspecten te valoriseren, te delen en te verspreiden. De leden komen uit universiteiten en hogescholen, nationale en regionale administraties, technische instituten (opzoekingscentra, controlebureaus,...) en professionele verenigingen van aannemers en industriëlen.

Het Departement Promotie, Onderzoek & Ontwikkeling van Febelcem ondersteunt actief de Belgische Betongroepering en werkt nauw samen aan haar verdere ontwikkeling door o.a. haar secretariaat-generaal waar te nemen en al haar activiteiten te organiseren.

- De 26ste Betondag werd omgedoopt in Concrete Day. Zij had als thema "Concrete & Energy". Het thema werd onderzocht vanuit 3 invalshoeken: 'opwekken van energie', 'ecologische duurzaamheid' en 'thermische capaciteit'. In de voormiddag kwamen lezingen aan bod over 'beton en klimatische architectuur, 'betonkernactivering' en 'energiezuinige en comfortabele gebouwen dankzij thermische massa'. 's Namiddags waren er lezingen over 'beton, een onmisbaar materiaal tijdens de levensloop van energiebronnen', 'het C-Power windpark voor de Belgische Kust', 'rol van energiebesparing in de toekomstige Belgische energiemix'. Dhr. André Antoine, minister van Huisvesting, Transport en Territoriale Ontwikkeling van de Waalse Regering sloot het lezingenprogramma af met een bijdrage over de 'energiepolitiek'. Ongeveer 800 personen waren ingeschreven. De Betondag had plaats in paleis 1 van de Heizel.
- BBG organiseerde :
 - Samen met KVIV de 3de editie van het Betonforum te Elewijt. Meer dan 100 deelnemers hadden zich voor dit innovatieforum ingeschreven.
 - Samen met KVIV een studiedag over zichtbeton in Mechelen met meer dan 200 deelnemers.
 - In samenwerking met KVIV en FEBE een cursus over 'ontwerpen en uitvoeren van prefab gebouwen' (4 namiddagen).
 - De cursus betontechnologie respectievelijk in Leuven (Nederlandstalig) en Luik (Franstalig). Deze cursussen kennen een dusdanig succes dat het aantal deelnemers moest beperkt worden tot 55. Op basis van een Business Plan specifiek gericht op de vorming binnen BBG, werd besloten om een bijkomende persoon in dienst te nemen die zich zal bezighouden met vorming in de brede zin.
- BBG heeft 3 reizen naar Dubai georganiseerd om er de hoogste toren van de wereld te bezoeken: Burj Dubai werd gebouwd door Besix in partnership met Samsung en ArabTec (met EMAAR als opdrachtgever).
- BBG heeft in samenwerking met AIPC een werkbezoek georganiseerd aan het zuiveringsstation van Sclessin. Meer dan 80 deelnemers hadden zich ingeschreven.
- Niet alleen werden in 2007 de evenementen per mail bekend gemaakt, BBG schafte zich ook een systeem aan waarmee inschrijvingen voor studiedagen, cursussen, lezingen alsook bestellingen van publicaties (1750 handboeken betontechnologie) online kunnen beheerd worden. Tevens werd veel zorg besteed aan het updaten van de website www.belgischebetongroepering.be.

De Burj Dubai-toren

Foto : A. Nullens

Het Betonplatform / infobeton.be

Tot in 2007 werd de naam 'infobeton.be' enkel gebruikt in de communicatie naar het brede publiek. Onder meer na het toenemende succes van de website, vooral ook bij professionals, besliste het Belgische Betonplatform om voortaan naar alle doelgroepen – breed publiek, professionals, overheden... – te opereren onder de naam 'infobeton.be'.

Net als de vorige jaren, kende ook de editie 2007 van het Batibouw Salon een groot succes. De stand won in de categorie van de stands groter dan 70 m² een Award voor het «beste onthaal».

Batibouw ontving opnieuw ca. 370.000 personen, een evenaring van het record van 2006.

Voor infobeton.be betekende de editie 2007 de lancering van een nieuwe promotiecampagne onder de titel 'Het spel der zinnen, de hartslag van beton' en de publicatie van een gelijknamige nieuwe brochure. Op de stand werden uiteenlopende betonnen objecten tentoongesteld die eveneens inspeelden op de zintuiglijke ervaring (douche en lavabo in beton, een betonnen design zitbank en trap, een wand in lichtdoorlatend beton, een kunstwerk in 'zeefdrukbeton'...)

5. Communicatie

De steeds talrijkere partners van de betonfilière tevreden stellen, continu het imago van het product verbeteren en een betrouwbaar en milieuvriendelijk industrieel proces verdedigen, dat waren de belangrijkste opdrachten van het Febelcem-communicatieteam in 2007.

Elke onderneming die vandaag communiceert, moet over krachtige en dynamische informatietools beschikken. Internet is een must, en de cement- en betonsector zijn zich daar terdege van bewust.

Daarom lanceerde de communicatiecel in 2006 de site www.infobeton.be, een site die – met de steun van de partners van infobeton.be – snel veel nieuwsgierigen aantrok: na enkele weken al werd de kaap van tweeduizend bezoekers per maand gerond.

2007 moest het jaar van de bevestiging worden... En die bevestiging is er gekomen, ontegensprekelijk! Aan werk heeft het ons niet ontbroken, maar de resultaten zijn er dan ook naar. Met een gemiddelde van 10.000 bezoekers per maand mogen we gerust spreken van de grote sprong voorwaarts. We hebben tal van rubrieken gecreëerd ("beton en licht", "groendaken", "Eric Coeman"...), ter gelegenheid van Batibouw hebben we een interactieve wedstrijd online gelanceerd en met onze gloednieuwe elektronische nieuwsbrief – verschenen begin 2008 – hopen we nog meer bezoekers naar die site te tronen, die een bijzonder trendy en innovatief beeld ophangt van de betonproducten.

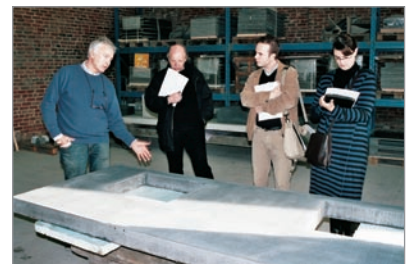
Ook de site van Febelcem is voortdurend in ontwikkeling. Het voorbije jaar 2007 was zelfs een "grand cru" inzake innovatie. De lay-out werd volledig hertekend, de visuals werden vernieuwd, de navigatie werd herdacht om de leesbaarheid van de site te verbeteren... En dan hebben we het nog niet over de regelmatige updates om onze bezoekers steeds grondiger te informeren en steeds meer pedagogische instrumenten aan te reiken. Al die punten samen verklaren ongetwijfeld het immer groeiende succes van www.febelcem.be. In 2007 haalde deze site gemiddeld meer dan 10.000 bezoekers (tegen 4.000 in 2005 en 6.000 in 2006). Een erg mooie score voor een site die niet bedoeld is voor het brede publiek...

Een grotere aanwezigheid in de pers

Het industrieel proces verdedigen of een innovatief, warm, modern beeld promoten van het materiaal beton, de communicatiecel grijpt elke gelegenheid aan om onze aanwezigheid in de pers op te voeren (persconferenties, redactionele hulp bij de samenstelling van artikelen of persdossiers, persberichten bij de publicatie van documenten...). Met de hulp van de firma Interel organiseert Febelcem jaarlijks ook vier grote communicatiecampagnes onder het vaandel van infobeton.be. In 2007 trokken die media-evenementen de voltallige nationale pers aan om kennis te maken met:

- de Batibouw-stand en de gloednieuwe brochure "spel der zinnen",
- de eerste passiefwoning van beton, gebouwd in Tenneville,
- kunstenaar Claudine Ropsy, die beelden maakt op basis van cement,
- ontwerper Eric Coeman, gespecialiseerd in betonnen meubilair "op maat".

Dat werk van lange adem heeft zeer zeker vruchten afgeworpen, want in één jaar zijn er in de nationale pers meer dan honderd artikelen verschenen!

Persconferentie bij Eric Coeman

Een direct gevolg van die verhoogde mediatieke belangstelling was de nood aan nieuwe foto's. En dus hebben we enkele originele reportages gemaakt waarin vooral de toepassingen van beton in de bouw van moderne eengezinswoningen aan bod komen (een woning in Gistel van architect A-K Verdickt en één in Luik van architect B. Albert), maar ook meer verrassende projecten zoals de skateboardpistes in Kortrijk (de "Skatebowl"). Bepaalde van die foto's zijn trouwens gebruikt als illustratie in dit jaarverslag...

Steeds meer informatietools

2007 werd tevens gekenmerkt door een belangrijke inbreng van de communicatiecel bij de Fedicex-partners. Zo boog zij zich over het jaarverslag van de mijnbouwsector. Dat rapport (verschenen in maart 2007) beschreef de economische, sociale, technische en statistische fundamentals van de groeven en werd voorgesteld op een persconferentie, waar het de gewenste visibiliteit kreeg.

In samenwerking met het departement Industriële ecologie en de communicatiecel van Febelcem werd ook een nieuwe brochure uitgegeven waarin het cementproces wordt verdedigd. Die folder van 12 bladzijden, "De bijdrage van de cementindustrie tot de beperking van de CO₂-uitstoot", maakt het publiek duidelijk dat de Belgische cementindustrie inzake industriële ecologie betrouwbare en duurzame oplossingen voorstelt.

Om de meer klassieke producten in de schijnwerpers te plaatsen gaf het departement Communicatie nog diverse drukwerken (uitnodigingen voor infodagen en technische brochures van Febelcem, infofiches voor Batibouw, programma's voor de BGEE...) en tal van geschriften uit: toespraken, communiqués, persartikelen, technische dossiers, enz.

Een intensieve samenwerking

Ten slotte was de communicatiecel bijzonder actief in de samenwerking met haar professionele partners. Ze stelde onder meer veertien informatiebulletins "Quadraria" samen voor FORTEA, ontwikkelde het nieuwe BMP-logo, ontwierp de wenskaarten van het OCCN, ondersteunde de werkzaamheden van Cobaty, hielp bij tijd en wijle de UEPG en sprong meer algemeen op allerlei gebieden in de bres (advies, redactie, productie, ontwikkeling website...) voor de Belgische Betongroepering en infobeton.be. Om van de intensieve contacten tussen het Febelcem-communicatieteam en de collega's van de Union Wallonne des Entreprises, het VBO, de Confederatie van de Bouw, CEMBUREAU en het Syndicat Français de l'Industrie Cimentière nog maar te zwijgen...

6. Het sociale landschap in 2007

1. Nieuwe stelsels voor conventioneel brugpensioen, in uitvoering van het Generatiepact, het Interprofessioneel Akkoord (IPA) en de Collectieve Arbeidsovereenkomsten (CAO's) 2007-2008.

Het IPA 2007-2008 voorziet – voor de duur van het akkoord – in de verlenging van de bijzondere stelsels voor brugpensioen (20 jaar nachtwerk en halftijds brugpensioen). Ook het begrip “zwaar beroep” wordt hierin vastgelegd. Afwijkingen op de normale brugpensioenleeftijd worden gepreciseerd volgens criteria zoals “effectief gepresteerde loopbaan van lange duur” en “ploegendienst en nachtwerk”, én volgens twee generieke criteria: mindervalide werknemers (verminderde arbeidsgeschiktheid) en werknemers met ernstige lichamelijke problemen.

De besprekingen vonden plaats binnen de groep van tien sociale gesprekspartners op federaal niveau. De standpunten van de werkgevers werden in de VBO-commissie van sociale zaken besproken en hier door de federatie opgevolgd.

Brugpensioen op 56 jaar (33 jarige loopbaan met 20 jaar nachtwerk)

Voor de periode 2007-2008 wordt de leeftijd om in aanmerking te komen voor brugpensioen op 56 jaar gebracht voor zover de arbeider aan het einde van zijn arbeidscontract een beroepsloopbaan van 33 jaar als loontrekker kan aantonen, waarvan 20 jaar in een stelsel van ploegenarbeid met nachtdiensten.

Deeltijds brugpensioen

Het stelsel van deeltijds brugpensioen wordt voor de periode 2007-2008 verlengd ten gunste van de werknemers van minstens 55 jaar die een beroepsloopbaan van 25 jaar als loontrekker kunnen aantonen.

Brugpensioen op 56 jaar bij langdurige loopbaan (40 jaar effectief gepresteerd)

Voor de periode 2007-2008 wordt de leeftijd om in aanmerking te komen voor brugpensioen op 56 jaar gebracht voor de werknemers die aan het einde van hun arbeidscontract een beroepsloopbaan van minstens 40 jaar effectieve prestaties als loontrekker kunnen aantonen.

Mindervalide werknemers en werknemers met ernstige lichamelijke problemen

In antwoord op de problematiek van het recht op brugpensioen voor deze categorie van werknemers (58-jarige leeftijd met een beroepsloopbaan van 35 jaar), stemde de NAR in met CAO nr. 91 van 20 december 2007 “tot vaststelling van de voorwaarden voor de toekenning van een aanvullende vergoeding in het kader van het brugpensioen voor sommige oudere mindervalide werknemers en werknemers met ernstige lichamelijke problemen, indien zij worden ontslagen” (alleen voor mannen geldig vanaf 2010, voor vrouwen vanaf 2012).

2. Duurzame maatschappelijke ontwikkeling: onderzoek en innovatie – kwaliteitsvol werk en beroepsbekwaamheid

Het IPA 2007-2008 staat in het teken van de ontwikkeling van een innovatieve en concurrerende economie die kwaliteitsvol werk verschaft. Het wil competitieve versterking van de economie bereiken via investeringen in opleiding, onderzoek en innovatie. Alle cementgroepen hebben hun opleidingsprogramma's moeten versterken om werknemers de kans te geven nieuwe competenties te verwerven en het

Foto : J. Van Hevel

Foto : J. Van Hevel

effect van verminderde werkgelegenheid te absorberen met winst in productiviteit en competitiviteit in een innovatief perspectief. Een innovatiecultuur hangt immers niet alleen af van het niveau van uitgaven in R&D maar ook van de opleiding van de werknemers, de organisatie van het werk, het beleid aangaande human resources, de betrokkenheid en ondersteuning vanwege alle werknemers.

De werkgelegenheid in de cementsector kent al verscheidene jaren een terugval, maar daar staat tegenover dat het scholingsniveau is toegenomen onder invloed van de procesontwikkeling (complexer vanuit technologisch standpunt én veel meer gereguleerd) en de toenemende productverbetering.

Het Europese allocatie- en uitwisselingssysteem ETS bezorgt de cementsector een energieprobleem, namelijk de impact ervan op de elektriciteitsprijs. Volgens een evaluatie van Cembureau zou deze impact in 2006 opgelopen zijn van 14 % naar meer dan 25 % van de productiekosten van het Europese cement. De cementsector heeft diverse maatregelen genomen om deze meerkosten aan elektriciteit te compenseren, met name door de nodige energie intern te produceren. Dit impliceert nieuwe deskundigheden. Ook voor de commerciële valorisering van nieuwe cementtechnologieën (bindmiddelen die de CO₂-uitstoot drastisch verminderen) zullen opleidingsprogramma's voor de managers en voor de werknemers van de cementgroepen vereist zijn.

3. Permanente beroepsopleiding en Laureaten van de arbeid

In uitvoering van het IPA 2007-2008 hebben de ondernemingen van de subsector zich via CAO verbonden tot een opleidingsinspanning ten belope van 1,9 % van de brutolonen die voor diezelfde periode bij de RSZ worden aangegeven.

Als opleiding gelden zowel formele als meer informele trainingen (opleiding in de functie, persoonlijke begeleiding, peterschap, coaching die bijvoorbeeld nodig is voor de implementatie van de nieuwe werkorganisatie of van een beheersysteem voor modern, computergestuurd onderhoud, enz.).

De cementbedrijven ondersteunen hun inspanningen voor een dynamisch opleidingsbeleid met informatie en dialoog over de opleidingsplannen. De follow-up ervan wordt uitgevoerd door de Ondernemingsraad en op sectoraal niveau.

Laureaten van de arbeid

In een vergelijkbare optiek vormen huldiging en bevordering van beroepskennis, aandacht voor de kwaliteit van het werk, professionele inzet op het werk en andere professionele verdiensten de belangrijkste inzet voor de toewijzing van de eretekens van de arbeid die in onze sector ongeveer om de tien jaar worden uitgereikt door het Koninklijk Instituut der Eliten van de Arbeid van België – Albert I.

De bestuurders van Febelcem en Fediex hebben de follow-up van de procedure voor de benoeming van de Laureaten van de arbeid toevertrouwd aan FORTEA, gezamenlijke structuur voor de sectoren "Cementindustrie" en "Kalk-, kalksteen-, dolomietnijverheid en aanverwante bedrijven – Groevenijverheid".

De procedure werd in 2007 gestart met de vorming van het organiserende Nationale Comité, en voortgezet met de installatievergadering van dat Comité. Er werd een informatiecampagne gestart om het initiatief kenbaar te maken.

De selectiewerkzaamheden zullen in juni 2008 worden afgerond; daarna volgt de voorlegging ter ondertekening door de Koning met het oog op publicatie van het benoemingsbesluit.

In februari 2009 zouden de eretekens worden overhandigd tijdens een huldigingsplechtigheid.

4. Gezondheid, Bescherming, Veiligheid en Preventie op het werk

Voor de cementbedrijven blijven gezondheid en bescherming van de werknemers, evenals veiligheid en preventie op het werk dagelijkse bekommernissen die alle voorrang krijgen. Dat blijkt uit een management met procedures, tools en actieplannen, bekrachtigd in de CPBW's.

De cementbedrijven hebben via CAO hun engagement verlengd om een proactieve speler te zijn in het kader van de duurzame ontwikkeling. Hiertoe moet de economische benutting van brandstof en brandbaar vervangingsmateriaal op een betrouwbare manier verlopen, en dit zowel voor de gezondheid van de werknemers en de buurt als met het oog op de cementkwaliteit en de milieueffecten.

Inadembaar kristallijn silicium

Hoewel de blootstelling aan inadembaar kristallijn silicium miniem is in de activiteit van onze sector, hebben de Europese cementgroepen in 2006 een akkoord voor Europese sociale dialoog (ESDA) onderhandeld en ondertekend.

Dit akkoord is ten gronde opgesteld rond de volgende krachtlijnen:

- risicobesef en systematische opvolging van de werknemers;
- toepassing van een protocol van medisch toezicht in voorkomend geval;
- gebruik van 'best practices' om de blootstellingsrisico's te voorkomen en te beperken;
- tweejaarlijkse verslaggeving op nationaal en sectoraal niveau, om de gerealiseerde vooruitgang te kunnen volgen;
- regelmatige opleidingen over de uitdagingen voor gezondheid in het algemeen en over preventie en vermindering van blootstellingsrisico's, in het bijzonder wat inadembaar kristallijn silicium aangaat.

Teneinde een complete toepassing van dit akkoord te waarborgen, hebben Febelcem en Fediex, hierin bijgestaan door federaties van andere betrokken sectoren, een colloquium georganiseerd. De belangrijkste doelstellingen hiervan waren het sensibiliseren en informeren van de ondernemingen, hen een algemeen overzicht te bieden van de verplichtingen, specificiteiten en consequenties van deze praktische toepassing, maar ook hen analysetools voor te stellen.

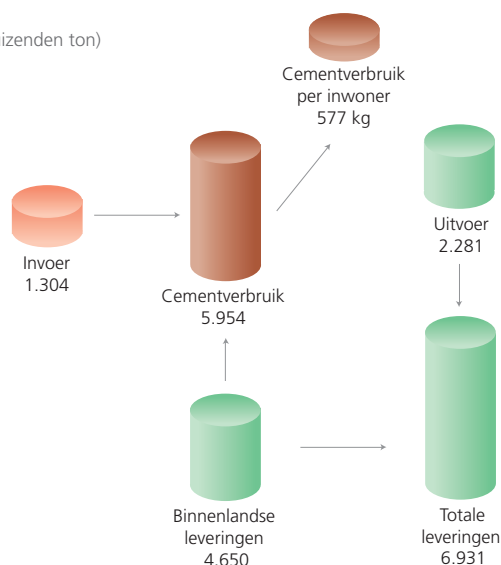
Op verzoek van Febelcem en Fediex hebben het 'Centre Terre et Pierre' en het OCCN (Nationaal centrum voor wetenschappelijk en technisch onderzoek der cementnijverheid) hun medewerking verleend om te kunnen antwoorden op vragen aangaande maatregelen tegen stofmassa's en analyse van monsters.

Febelcem vergeleek voorts de maatregelen die werden getroffen voor het eerste NEPSI-verslag over kristallijn silicium, opgesteld binnen de toegestane termijn.

Dankzij het gezamenlijke optreden van Febelcem, Fediex en andere betrokken Belgische federaties, kon de limietwaarde voor blootstelling aan inadembaar kristallijn silicium overigens worden gehandhaafd op 0,1 mg/m³.

7. Statistieken

SECTORSHEMA (in duizenden ton)

TOTALE LEVERINGEN

Jaren	Portlandcement (x 1.000 t) (%)		Hoogovencement (x 1.000 t) (%)		Totaal cement (x 1.000 t)
1995	4.117	56,8	3.127	43,2	7.244
2000	4.187	55,8	3.323	44,2	7.510
2005	3.810	57,8	2.777	42,2	6.587
2006	4.051	58,2	2.914	41,8	6.965
2007	4.039	58,3	2.891	41,7	6.930

Bron: Febelcem

TEWERKSTELLING IN DE BELGISCHE CEMENTINDUSTRIE

Jaren	Aantal bedienden (maandgemiddelde)	Aantal arbeiders (maandgemiddelde)	Totaal aantal arbeidsuren
1995	680	1.139	1.768.312
2000	777	1.086	2.676.617
2005	545	744	2.270.593
2006	496	626	1.787.902
2007	484	612	1.686.837

Bronnen: 1990-2007: NIS, Maandelijkse productiestatistiek / PRODCOM

Sinds 1999: aantal uren arbeiders + bedienden personeel zetel geboekt per onderdeel (specifiek cement of granulaat)

INVESTERINGEN VAN DE BELGISCHE CEMENTINDUSTRIE

Jaren	Rollend materieel, installaties, machines en uitrusting	Terreinen en gebouwen (x 1.000 €)	Totaal investerings
1995	40.932	6.689	47.621
2000	56.812	8.346	65.158
2005	25.927	4.923	30.851
2006	40.971	5.293	46.264
2007	33.880	9.895	43.775

Bronnen: 1980-1993: NIS, Jaarlijkse investeringsstatistiek

1994-2007: Febelcem

OMZET

Jaren	1995	2000	2005	2006	2007
in miljoen euros	515,8	555,0	465,3	512,1	486,2

Bron: 1990-2007: NIS. Maandelijkse productiestatistiek / PRODCOM

UITVOERLEVERINGEN (%)

Jaren	1995	2000	2005	2006	2007
Bestemming					
Nederland	47,6	42,4	35,1	35,4	
Frankrijk	40,8	46,9	44,0	49,0	
Duitsland	5,9	4,4	8,1	8,5	
G.H. Luxemburg	0,6	1,0	0,9	1,0	
Verenigd Koninkrijk	1,7	0,8	0,7	0,9	
Andere E.U.	0,0	0,3	4,7	0,0	
TOTAAL E.U.	96,6	95,8	93,5	94,8	95,3
BUITEN E.U.	3,4	4,2	6,5	5,2	4,7
Europa extra E.U.	0,0	1,4	0,1	0,0	0,3
Afrika	2,1	1,8	5,1	4,5	3,9
America	0,5	0,4	0,4	0,1	0,0
Azië	0,0	0,1	0,2	0,2	0,0
Oceanië	0,8	0,5	0,6	0,3	0,5
TOTAAL (1.000 t)	2.039	2.189	2.174	2.200	2.281

Bron: Febelcem

CEMENTVERBRUIK IN E.U. LANDEN (X 1.000 T)

Jaren	1995	2000	2005	2006	2007
Land					
België	5.762	6.125	5.795	6.039	5.954
Nederland	5.300	6.250	5.376	5.585	5.780
Frankrijk	19.822	20.633	22.515	23.852	24.700
Duitsland	38.486	35.683	27.043	28.920	27.763
Oostenrijk	4.987	4.495	5.324	5.583	5.900
G.H. Luxemburg	511	534	538	572	669
Denemarken	1.185	1.562	1.647	1.800	1.855
Spanje	25.460	38.439	51.510	55.881	56.081
Finland	1.089	1.704	1.712	1.890	2.045
Verenigd Koninkrijk	12.740	13.360	13.711	13.833	13.944
TOTAAL E.U. 27	216.221	221.147	239.052	255.176	260.618

Bron: Cembureau

AFZET IN BELGIË

Naar wijze van vervoer en leveringsvorm

Jaren	Totaal (x 1.000 t)	Leveringsvorm			Transportwijze	
		Water (%)	Spoor (%)	Vrachtwagen (%)	Verpakt (%)	Bulk (%)
1995	5.205	3	0	97	21	79
2000	5.321	3	0	97	16	84
2005	4.413	5	0	95	12	88
2006	4.765	5	0	95	11	89
2007	4.650	5	0	95	11	89

Naar soort en sterkteklasse

Jaren	Totaal (x 1.000 t)	Portlandcement				Hoogovencement			Totaal		
		Sterkteklassen			Totaal	Sterkteklassen			Sterkteklassen		
		32,5	42,5	52,5		32,5	42,5	52,5	32,5	42,5	52,5
		(%)				(%)			(%)		
1995	5.205	24	20	11	55	16	29	45	40	49	11
2000	5.321	18	16	14	48	16	36	52	34	52	14
2005	4.413	16	7	27	50	13	36	50	29	43	27
2006	4.765	15	7	30	52	12	35	47	28	42	30
2007	4.650	15	7	31	53	14	33	47	29	40	31

Afzet in de cementverwerkende industrie

Jaren	Totaal (x 1.000 t)	Betonproducten & Vezelcement		Stortklaar beton		Leveringen op de bouwplaats		Leveringen in de handel	
		(x 1.000 t)	(%)	(x 1.000 t)	(%)	(x 1.000 t)	(%)	(x 1.000 t)	(%)
1995	5.205	1.384	26,6	2.366	45,5	240	4,6	1.145	22,0
2000	5.321	1.420	26,7	2.723	51,2	316	5,9	863	16,2
2005	4.413	1.172	26,6	2.291	51,9	356	8,1	595	13,5
2006	4.765	1.241	26,05	2.517	52,8	398	8,4	609	12,8
2007	4.650	1.216	26,15	2.573	55,3	271	5,8	590	12,7

Bron: Febelcem